

Nyírbátor Város Önkormányzata Képviselő-testületének
53/2022. (V.11.)
önkormányzati határozata

az önkormányzat 2021. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységéről szóló
átfogó értékelés elfogadásáról

A Képviselő-testület

- az önkormányzat 2021. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységének ellátásáról szóló értékelést *elfogadja*
- köszönetét és elismerését fejezi ki a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatellátásban dolgozó munkatársaknak
- **felkéri** Máté Antal polgármestert, hogy az átfogó értékelést a Szabolcs-Szatmár Bereg Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya részére küldje meg.

K.m.f

Máté Antal
polgármester

Badics Ildikó
jegyző

Nyírbátor Város Önkormányzata
4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.

Ügyiratszám: Hat/ - /2022

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS

**AZ ÖNKORMÁNYZAT 2021. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL**

Nyírbátor, 2022. május

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	3
2. Nyírbátor Város demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira	3
3. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása	4
3.1. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása	4
3.1.1. Hátrányos helyzetű gyermekek kedvezmény megállapítása	5
3.2. Települési támogatás	6
3.3. Gyermekéktetés	6
3.4. Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok	7
4. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása	7
4.1. Gyermekjóléti szolgáltatás	7
4.1.1. A Szolgálat 2021. évi működése	8
4.1.2. Az alapellátásban részesülők száma, a gyermekek veszélyeztetettségének okai	10
4.1.3. Válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása	11
4.1.4. A családjából kiemelt gyermek családjának gondozása	12
4.1.5. Jelzőrendszer tagjával való együttműködés tapasztalatai	12
4.1.6. A gyermekjóléti szolgáltatás működésének tapasztalatai	13
4.1.7. Jövőre vonatkozó javaslatok és célok, feladatok meghatározása	13
4.2. Gyermekek napközbeni ellátása	13
4.3. Gyermekek átmeneti gondozása	14
4.4. Gyámhatósági intézkedések	14
4.4.1. Védelembe vétel	15
4.4.2. Ideiglenes hatályú elhelyezés	15
4.4.3. Igazolatlan óvodaiskolai hiányszókkal összefüggő hatósági intézkedések	15
4.4.4. Családi pótlék természetbeni formában lörténő nyújtása	15
4.4.5. A megelőző pártfogatás elrendelése	16
5. A felügyeleti szervek által végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai	16
6. Jövőre vonatkozó javaslatok és célok meghatározása	16
7. Büntetőjogi program főbb pontjainak, valamint a gyermekkorú és a fiatalok büntelőköték számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetők okainak bemutatása	16
7.1. A Büntetőjogi program főbb pontjainak bemutatása	16
7.2. A gyermekkorú és a fiatalok büntelőköték számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetők okainak bemutatása	18
7.2.1. A pártfogó felügyelő beszámolója	18
7.2.2. A pártfogó beszámolója	18
8. A települési Önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése	19
Mellékletek	20

1. Bevezető

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 94. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területen lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

A 94. § (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint, ha nem köteles az ellátás biztosítására, szervezi és közvetíti a másol igénybe vevő ellátásokhoz való hozzájutást.

A 94. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000 főnél több állandó lakos él, kötelese működtetni.

Nyírbátor Város Önkormányzata a törvényi kötelezettségének eleget téve 2021 évben is biztosította:

- a rendszeres gyermekvédelmi támogatást,
 - a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást,
 - a gyermekek napközbeni ellátását,
 - a gyermekek átmeneti gondozását, valamint
 - szervezi és közvetíti a másol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.
- Ezen túlmenően az elmúlt évben szervezte a szünidei gyermekéktetés, ösztönzői támogatást (Arany János tehetségpályázat, Bursa Hungarica, Diákösztönzői) biztosított, folytatódott az iskolai program, valamint a rászoruló, gyermekes családok részére tűzifa támogatást nyújtott.

2021 évben Nyírbátor Város Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2015. (II.25.) és 16/2021. (VI.30.) valamint a 7/2015. (II.25.) önkormányzati rendeletei szabályozták a pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokat, valamint a személyes gondoskodás formái és igénybevételének módját.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról (a továbbiakban Gyvt.) 10. számú melléklete határozza meg.

2. Nyírbátor Város demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.

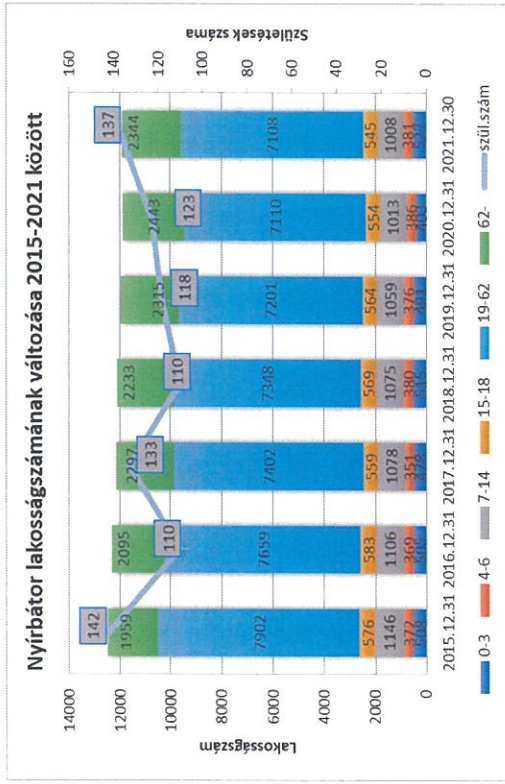
A város lakosság száma 2021. december 31 napján: 11.913 fő.

A népesség kor szerinti megoszlása:

• 0 - 3 éves korúak:	527 fő
• 4 - 6 éves korúak:	381 fő
• 7 - 14 éves korúak:	1008 fő
• 15 - 18 éves korúak:	545 fő
• 0 - 18 évesek száma:	2461 fő
• 19 - 62 éves korúak:	7108 fő
• 62 évet betöltött:	2344 fő

Nyírbátorban a fiatalok /0-18 évesek/ száma a nyugdíjas korosztály számával valamivel magasabb, az elmúlt években a nyugdíjas korúak száma folyamatosan emelkedik, míg a gyermekek és különösen az aktív korúak száma folyamatosan csökken.

A város lakosságának változását szemlélteti az alábbi grafikon:

1. ábra: Nyírbátor lakosságának változása 2015-2021 között.

A születések száma 1990-től vizsgálva városi szinten igen hullámzó görbét mutat, a legmagasabb születési szám 1992-ben, a legalacsonyabb 2010. évben volt, a város lakossága folyamatosan csökken. (lásd. 1. melléklet 1. táblázat)

3. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Az önkormányzat jegyzője a törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, az önkormányzat képviselőtestülete az önkormányzati rendeleiben meghatározott feltételek szerint települési támogatást állapít meg a jogosult gyermekek számára és éves költségvetésében más juttatások előirányzatát is biztosította.

3.1. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása:

2021 évben 138 gyermek számára állapítottunk meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, de a veszélyhelyzet miatt a korábban megállapított jogosultságok automatikusan meghosszabbodtak, így az év végén az összlétszám 784 fő volt. Az ellátásra került kérelmek esetén az ellátás indoka minden esetben az volt, hogy az egy főre jutó havi nettó jövedelem meghaladja a Gyvt.-ben előírt jogosultsági jövedelmentartást. Az ügyfeleket a kérelm elutasításáról szóló határozatban tájékoztattuk az egyéb igénybe vehető ellátásokról. Ennek eredményeként az elutasított ügyfelek nagy része – amennyiben a körülményekben változás következett be - néhány hónapon belül ismételt kérelemmel fordult hivatalunkhoz és az új kérelem eredményeként megállapításra került a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása nem jelent konkrét pénzbeli támogatást. A kedvezményben részesülők a kéhez vett határozattal többféle támogatást vehetnek igénybe, pl. gyermekékeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, valamint a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át, nappali tagozaton középiskola tanulmányokat folytató rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési

díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani. Ezen kívül az iskolákban ingyen biztosítják számukra a tankönyveket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal, augusztus és november hónapban egyszeri, 2021 évben alkalmanként 6.000 – 6.500,- Ft összegű pénzbeli kiegészítést kapnak. Ahogy a korábbi években, 2021-ben is az ellátást a jogosultak mindkét alkalommal készpénzben - postai úton - kapták meg. (A támogatással kapcsolatos ellátásokat és azok összegét a 2. számú táblázat részletezi.)

3.1.1. Hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása:

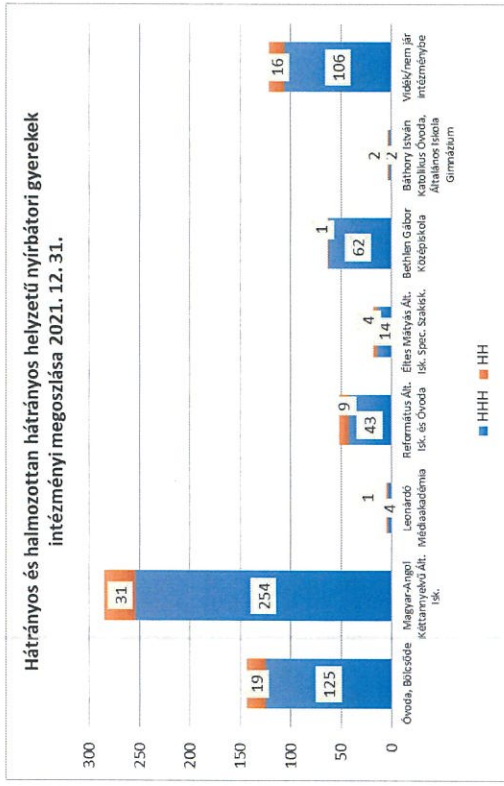
A jogosultság megállapítását a törvényes képviselő vagy a nagykorú gyermek kérheti, ennek megállapítása 2013. szeptember 01. napjától a jegyző feladata.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbatogató gyám, alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbatogató gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbatogató gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket nevelő szülőök bármelyikéről vagy a családbatogató gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elegendien lakóhelye, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermeket a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumok nyilvántartott lakóköznyezetben vagy felkomortos, komfort nélküli vagy szükségakában, illetve olyan lakáskörülmények között éli, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

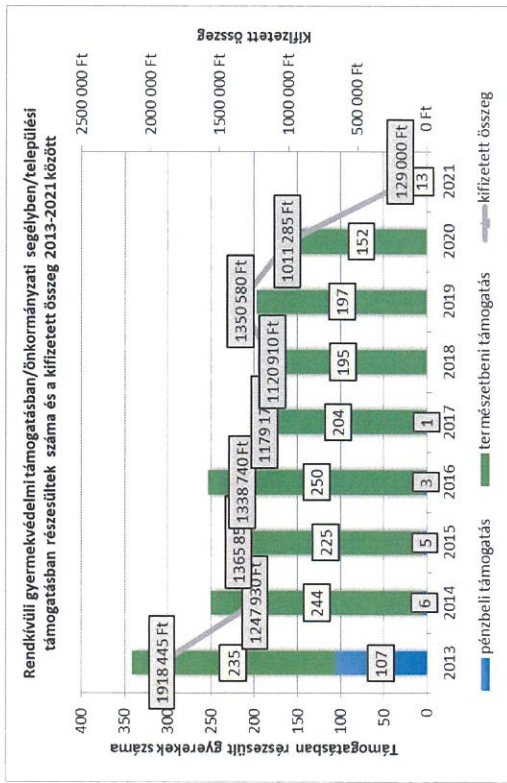
- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fent meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

2. ábra: Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű nyírbátori gyerekek intézményi megoszlása 2021. 12. 31. napján

3.2. Települési támogatás:

2014. január 01. napjától több támogatás mellett a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás is beleolvadt az önkormányzati segélybe. 2015. március 01. napjától az önkormányzati segély nevű ellátás is megszűnt, helyette települési támogatás néven lehetett támogatást megállapítani. A jogosultsági feltételek a korábbi évekhez képest nem változtak jelentősen. A támogatásokat elsősorban természetbeni formában kapták a jogosultak, annak érdekében, hogy ezt teljes egészében a gyermekekre fordítsa a szülő. Bár a korábbi és a jelenlegi ellátás nem teljesen azonos, és nem is lehet pontosan összehasonlítani, de tájékoztatásul az ellátásban részesülők számának és a kifizetett összeg változását szemlélteti a következő diagram:

3. ábra: Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban és önkormányzati segélyben részesültek száma és a kifizetett összeg 2013-2021 között

2021-ben 13 gyermek részére természetbeni támogatásként szemüveg készítéséhez adtuk 129.000,- Ft támogatást, ez az összeg a készítőnek lett utalva. Jogszabályváltozás miatt a korábbi gyógszer-támogatás megszűnt, ennek összege beépült a rendkívüli települési támogatás ellátásba, így az külön nem jelenik meg. (A támogatással kapcsolatos adatokat a 3. számú táblázat részletezi.)

3.3. Gyermekétkeztetés:

A városban a gyermekétkeztetés a bölcsőde, óvodák illetve iskolák keretében megoldott, a gyermekek az intézményekben kialakított ebédlőben fogyasztják el azt. A Gyvt. 148. §-a értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményezett bölcsődés és óvodás korú gyermekek valamint az általános iskolába járó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek után a szülőknél nem kellett térítési díjat fizetni.

Jogszabályváltozás következtében 2016-tól a települési önkormányzatoknak a szüneti gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főelkeztés a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen kell biztosítani.

Nyírbátorban a szüneti gyermekétkeztetést igénybe vevők száma:

- Téli szünetben: 67 gyermek
- Tavaszi szünet: 184 gyermek
- Nyári szünetben: 372 gyermek
- Őszi szünet: 64 gyermek

Az ebéd az iskola könyvtárjában és az új Közösségi Ház épületében kerül kiosztásra. Az étkeztetés megszervezése és lebonyolítása a Nyírbátori Gazdasági és Szolgáltató Intézmény, majd a Kerekdűb Óvoda, a Polgármester Hivatal, a Gyermekjóléti Szolgálat és az oktatási intézmények teletkiszáras dolgozóinak bevonásával volt eredményes.

3.4. Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok:

2021 évben is az önkormányzati költségvetés tartalmazta az óvodatej programhoz szükséges sajáteri fedezetét, mert önkormányzatunk fontosnak tartja, hogy minden gyermek hozzájusson a napi tejtermékhez.

Önkormányzatunk a Bursa Hungarica szociális ösztöndíj támogatásra 1.500 e Ft előirányzatot biztosított 2021 évre. A Szociális és Egészségügyi Bizottság a korábbi években 19 felsőoktatásban tanuló pályázóra 5.000 – 5.000,- Ft havi ösztöndíjat állapított meg. Ez jelentős segítséget jelent a pályázóknak, hiszen az önkormányzati támogatást a minisztérium ugyanilyen összeggel kiegészíti.

Az elektronikus rendszerben 14 pályázó regisztrált, valamennyien papíron is benyújtották pályázatukat.

Az „A” típusú pályázati felhívásra 13 darab érvényes pályázat érkezett, 11 hallgatót támogattunk, 2 fő pályázata elutasításra került a magas jövedelem miatt.

A „B” típusú pályázati felhívásra 1 pályázat érkezett, a tanulót támogattunk.

Az „A” típusú támogatott pályázók (11 fő) 2021. évben 10 hónapra (2 * 5 hónap 2 tanulmányi félév) havi 5.000,- Ft, az előző évben támogatott „B” típusú pályázó (1 fő) 6 * 5 hónap 3 tanulmányi félév havi 5.000,- Ft önkormányzati ösztöndíjban részesültek.

Az Arany János tehetséggondozó program keretében hátrányos helyzetű középiskolás tanulók támogatása történik. A támogatott tanulók a középiskolai tanulmányaik idejére (5 tanulmányi évben) havi ösztöndíjat kapnak az önkormányzattól.

A 2018. áprilisában indított önkormányzati Diákösztöndíj pályázatban jelenleg 19 tanuló vesz részt, számukra egy tanévre (10 hónap) havonta 10.000-10.000,- Ft támogatást folyósítunk.

4. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.

4.1. Gyermekjóléti szolgáltatás

2016. január 1. napjával jelentősen átalakult a korábbi gyermekvédelmi rendszer. Egyrészt integrálásra került a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás, ugyanis a két szolgáltatást ettől a naptól a korábbi törvény módosításoknak megfelelően csak integráltan, egy szakmai szervezeti keretben lehet működtetni.

Másrészt a család –és gyermekjóléti központok kialakításával szétválasztásra kerültek a családsegítői feladatok és a hatóság munkát előkészítő feladatok elvégzése. Az előbbi a család-és gyermekjóléti szolgálatok családsegítői, az utóbbi pedig a család –és gyermekjóléti központok eseményszerei végzik. Azonban nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a két szakmai egység között feladatmegosztás történt, köztük nincs alá- és fölé rendeltetés, munkájukat a közös partneri viszony, a közös szakmai gondolkodás irányítja.

Nyírbátor Város Szociális Szolgálat szervezete keretében működik a Család –és Gyermekjóléti Központ, melynek önálló szakmai egysége a Család –és Gyermekjóléti Szolgálat.

A Család- és Gyermekjóléti Központ a Nyírbátori Járáshoz tartozó 20 településen, míg a Család – és Gyermekjóléti Szolgálat Nyírbátor város vonatkozásában látja el a jogszabályokban meghatározott feladatát.

A jogszabályi módosításokkal létrejövő kétszintű családjogi és gyermekjóléti szolgáltatással együtt számos változás következett számos az észlelő –és jelzőrendszer szabályozásában is. A 2016. január 1-én hatályba lépő szabályozás egyértelművé tette, hogy a jelzőrendszer egységes, amely kiterjed mind a gyermekekre, mind a felnőttekre. Új elemként jelenik meg például a minden év március 31. napjáig elkészítendő jelzőrendszeri intézkedési terv. Az észlelő- és jelzőrendszer működtetésében mind a gyermekvédelmi törvény, mind a szociális törvény jelenős feladatot ad a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak számára. A szolgáltatásoknak az észlelő- és jelzőrendszer működtetésére irányuló tevékenységük során elsődleges és hangsúlyos feladatuk a jelzőrendszer koordinálása, munkájának szervezése.

A Gyermekvédelmi törvény módosításának következtében 2018 szeptemberétől a Család- és Gyermekjóléti Központok feladata bővült az Óvodai- és iskolai szociális segítés tevékenységekkel. 2019 januárjától az 1993. évi III. törvény változása előírja a szociális diagnosztist készítő eszmefundusz alkalmazását, szintén a Család- és Gyermekjóléti Központokban.

4.1.1.- A Szolgálat 2021. évi működése:

Tárgyi feltételek:

Nyírbátor Város Szociális Szolgálat 2016. január 1. napjától kezdte meg működését és folyamatosan működik a Nyírbátor, Vár u. 1. szám alatti igényesen felújított a jogszabályi előírásoknak megfelelő épületben.

Szakmai létszám:

2021 évben is a Család – és Gyermekjóléti Központ 1 fő egységvezető irányításával, 7 fő eszmefunduszrel, 1 fő szociális asszisztenssel és a központ keretén belül önálló szakmai egységként működő Család – és Gyermekjóléti Szolgálatnál dolgozó 3 fő családjogi vezetővel látja el feladatát. Az óvodai- és iskolai szociális segítő feladatokat 6 fő látja el Nyírbátorban és a Nyírbátori Járáshoz tartozó óvodákban és iskolákban. 2 fő pszichológus megbízási szerződéssel történő foglalkoztatásával, heti rendszerességgel pszichológiai tanácsadást és 1 fő jogász szintűen megbízási szerződéssel történő foglalkoztatásával jogi tanácsadást végez.

A gyermekek veszélyeztettségének a megelőzése érdekében a jelzőrendszerrel való kapcsolattartás folyamatos, a jelezés minden esetben jelzőlapon, írásban történik, azonban előfordul olyan eset, hogy a jelezés telefonon érkezik, mely ügyben szintén eljárunk a szakmai protokoll betartva, de felhívjuk a jelezést tevő figyelmét arra, hogy jelezését írásban is tegye meg. Az évek során kialakított jó kapcsolat a jelzőrendszer tájékoztatóival meghozza az eredményeket is, hisz időben értesülünk a problémákról, tájékoztatójuk egymást és közös megoldásokat keresünk, nagyon sok esetben közös családjogi tanácsokat szervezünk annak érdekében, hogy hatékonyabb legyen a munkánk.

Települési adatok:

Nyírbátor városban élő 0 - 18 évesek száma: 2.461 fő

A város lakó népesség száma: 11.913 fő

Nyírbátorított veszélyeztetett kiskorúak száma 2021.12.31.-én: 197 fő

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítői a családgondozáson kívül ügyfélfogadást tartanak minden héten hétfő, kedd és csütörtöki napokon 8⁰⁰ - órától 16⁰⁰ - óráig az erre kialakított különálló helyiségben. A tavalyi év folyamán összesen 2707 kliens 10.262 alkalommal jelent meg ügyfélfogadási időben. Anélkül igyekszünk az aktuális jogszabályoknak megfelelő széleskörű szolgáltatást nyújtani a kliensek számára. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes.

A Család – és Gyermekjóléti Szolgálat a különböző gondozási formák keretében megjelenők, és az egyszeri segítséget kérők számára az alábbi szolgáltatásokat nyújtotta:

- Információnyújtás
- Segítőbeszélgetés
- Tanácsadás
- Ügyintézéshez segítségnyújtás
- Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez (természetbeni, pénzbeni, és egyéb)
- Esetkonzultáció
- Esetkonferencia

- Eseménybeszélés
- Családjogi tanácsadás
- Adománykövetítés
- Környezetbarátulmány elkészítésében való közreműködés

A gyermekek családban történő nevelkedésének érdekében:

A szolgálatunk munkatársai részt vettek a települési önkormányzat által megszervezett a törvényi előírásoknak megfelelően a szűnidei gyermekékeztetési lebonnyításában.

A szűnidei gyermekékeztetésben a településen élő hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű valamint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek vehet részt, azonban a szolgáltatás igénybevétele önkéntes.

Nyírbátorban a szűnidei gyermekékeztetést igénybe vevő családok száma:

- Téli szűnideiben: 29 család
- Őszi Szűnideiben: 41 család
- Nyári szűnideiben: 158 család
- Tavaszi Szűnideiben: 76 család

A szűnidei gyermekékeztetéshez kapcsolódóan a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai nyári játszóházakat szerveztek a szűnidei gyermekékeztetés lebonyolítását szolgáló Közösségi Házban 4300 Nyírbátor, József Attila u. 25 szám alatt, minden kedden 8-10 óráig, melyen átlagosan 15-20 gyermek vett részt.

Időpontjai: 2021. június 22-től, augusztus 10-ig, minden kedden délelőtt.

RSZTOP 2.1.1. projekt keretében alapvető fogyasztási cikkeket tartalmazó csomagokat kaptak, a 0-3 év közötti gyermekeket nevelő családok havonta egy alkalommal a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság jóvoltából. A programban való részvétel feltétele az, hogy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak legyenek, szerepeljenek a PTR adatbázisban, ahol azok találhatók, akik jogerőre emelkedett határozattal rendelkeznek, és nem részesülnek intézményi ellátásban.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatunk részt vesz a csomag osztásáról szóló értesítések kihirdetésében és az osztás napján is segítséget nyújtunk.

A csomag 13 kg súlyú, tartalmaz lisztet, száraztejszínt, kristálycukrot, étolajt, konzerveket és bejéteket. Továbbá évente egy alkalommal a családok tisztasági csomagot kapnak, mely tartalmaz digitális lázmérőt, fogkefét, fogkrémet, mosóport és különböző tisztálkodási felszereléseket összesen 8 kg-ban.

Átlagosan 91-99 család részesül ebben az adományban.

2021 évben a 7-14 éves rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek július és augusztus hónapban részesültek alapvető fogyasztási cikkeket tartalmazó csomagban. Alkalmanként 338 fő.

A megváltozott munkaképességűek részére a tavalyi évben szintén kétszer került sor adományosztásra. Alkalmanként 226 fő részesült az adományban.

Minden esetben a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai részt vesznek az értesítések kihirdetésében és a csomagok osztásában is.

2021-ben is folyamatosan működött a mosdai szolgáltatás a régi közösségi házban. 2018 nyarán az épület felújítása során új mosókonyha került kialakításra, és egy mosó-szárítógéppel bővült az eszközállomány. A Közösségi Pontban a szolgáltatás minden héten hétfő, szerda, csütörtöki napokon délután 13 órától 16 óráig vehető igénybe, elsősorban a nagycsaládos és szociálisan rászoruló családok számára. A mosáshoz a kliensek előzetesen bejelentkeznek, számukra mosószer és öblítő szert is biztosítunk. A tavalyi évben kb. 40 család vette igénybe a szolgáltatást, legutóbb naponta rendszerességgel. A folyamatos látékoztatásnak köszönhetően az igénybevevők száma folyamatosan emelkedik. 2019. januárja óta minden hétfő délelőtti ügyintézés céljából is felkereshető a Közösségi Pont, a szolgáltatás iránt az érdeklődés folyamatosan növekszik.

2018. szeptember 1. napjától a jelzőrendszer egy jelentős taggal bővült. Bevezetésre került az óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység. Az óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység a Család- és Gyermekjóléti Központokhoz tartozik, önálló csoportként nyújtja szolgáltatásait. Szeptembertől a szolgáltatás bevezetéséhez szükséges feladatokat végeztük el. Településenként, oktatási, köznevelési intézményenként felmértük a jelentkező problémákat, problématerületet készítettünk. A járás területéhez tartozó településeket felosztottuk gyereklétszám, idő és köllésnéghatékonyosság szerint.

Valamennyi fenntartóval, intézményvezetővel megbeszéltük az együttműködési megállapodás alapjait, és megkötöttük a megállapodásokat.

A feladat elvégzésére a jogszabály 1000 gyerekenként 1 fő óvodai, iskolai szociális segítő alkalmazását engedélyezi.

Valamennyi álláshelyet sikerült betölteni, 2021 évben az érintette intézményekben összesen 7838

gyerekkel kerültek kapcsolatban.

A veszélyeztetettség megelőzésének érdekében a jelzőrendszerrel való kapcsolattartás folyamatos.

A legtöbb jelzés az oktatási intézmények részéről érkezett, ezen belüli az általános iskolákból. A jelzések többségét az igazolatlan hiányzások miatt teszik, de előfordul, hogy szülői elhanyagolás, fejletlenség, magatartásbeli problémák, elmaradó vizsgálatok miatt jelezték a pedagógusok. Az egészségügyi szolgáltatók által küldött jelzések mindegyike védőnői jelzések voltak, az elmaradt státusvizsgálatok az elégtelen lakókörnyezet és a nem megfelelő életvitel miatt. A probléma megoldása érdekében többször közös családátogatást szerveztünk. Továbbra is előfordul, hogy a nem megfelelő életkörülmény és életvitel miatt az újszülött nem volt haza engedhető. Ezeket a javaslatokat az illetékes védőnő és családsegítő szoros együttműködése, közös családátogatások alapján megszerzett ismeretek és információk tették indokolttá.

4.1.2. Az alapellátásban részesülők száma, a gyermekek veszélyeztetettségének okai:

Alapellátásban, 45 családban, 103 fő gyermeket gondoztunk.

Az alapellátás elfordulására az alábbi elsődleges okok miatt került sor:

Igazolatlan hiányzások: 59 fő

szülői életvitel: 3 fő

Védelemből utáni alapellátás: 25 fő

Szülők következtelen nevelő elveinek a hatása: 9 fő

Külön élő szülők konfliktusa: 3 fő

Óvodai hiányzás: 4 fő

Lopás és más bűncselekmények elkövetése: 0 fő

Együttműködés hiánya a segítő szakemberekkel: 0 fő

Az esetek okai:

magas iskolai hiányzás (igazol, igazolatlan)

védelemből utáni gondozás,

elhanyagolás, nem megfelelő nevelési módszerek alkalmazása,

szülői életvitel,

bűncselekmények elkövetése (lopás, garázdaság): 2021 évben nem fordult elő

együttműködés hiánya a szakemberekkel (főleg a Védőnői Szolgálat): 2021 évben nem fordult elő

a külön élő szülők konfliktusa (tettelegesség fajúlo viák)

A tavalyi évben 23 gyermek alapellátásban történő gondozása szűnt meg, melynek az okai:

Védelemből utáni került sor: 6 fő

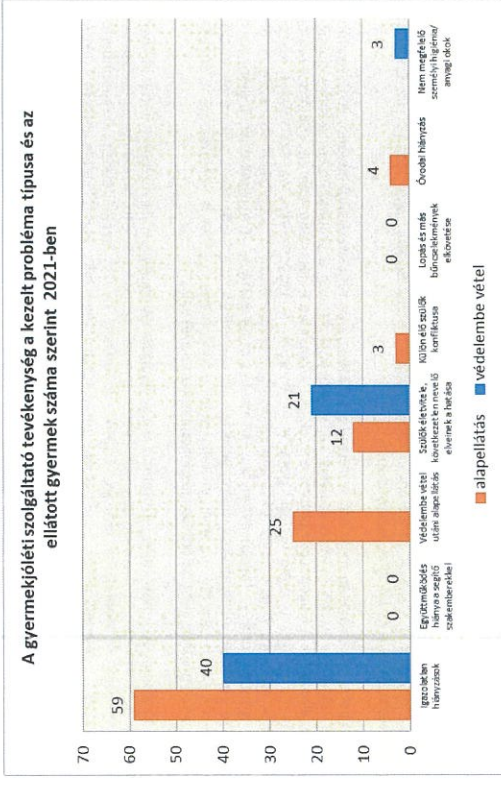
Elköltözött: 2 fő

Tankötelezettsége megszűnt, illetve nagykorúvá vált: 4 fő

Sikeres gondozás: 11 fő

Ha már kialakult a veszélyeztetettség, vagy az alapellátás nem nyújt elegendő segítséget a gyermekvédelemből vételre kerül sor, ami már a hatósági intézkedési körbe tartozik.

(lásd: 4.4. Gyámhatósági intézkedések)

4. ábra: A gyermek-órái szolgáltató tevékenysége a kezelt probléma típusa és az ellátott gyermek száma szerint

Gyermekvédelmi intézkedés keretében tartozó intézkedések:

Nyírátor területén 2021. évben védelemből utáni hatálya alatt álló kiskorúak száma 64 fő.

A védelemből utáni indokoló veszélyeztetettség az alábbi problémák jelentették:

- 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás: 40 fő
- Szociális-, higiéné-, illetve anyagi problémák: 3 fő
- Szülők felelőtlen, következtelen és elhanyagoló viselkedés: 21 fő
- Devians életvitel, a gyermek által elkövetett bűncselekmények: 0 fő

2021. évben 27 fő esetében lezárult a védelemből utáni megszűntetési, ebből 21 fő esetében eredményesség, azaz a veszélyeztetettség megszűnése miatt.

A védelemből utáni során a gyámhivatal a gyermekek és szülei kötelezi a társadalom által elfogadott viselkedési normák betartására, illetve kötelezi a nemkívánatos életvitel, magatartás megszűntetésére, melyben a gyermekjóléti központ eseményszere a gyermekjóléti szolgálat családszolgálatával együttműködve segíti a családtagokat.

Nyírátorban 2021-es évben 5 gyermek lett ideiglenes hatállyal elhelyezve és 63 gyermek nevelésbe vétele történt meg.

4.1.3. Válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása:

A várandós anya válsághelyzete: olyan családi, környezeti, szociális, társadalmi helyzet vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi elhanyagolását okozza, és ezáltal veszélyezteti a gyermek egészséges megszületését, ezen belül terhesességét elittoló válsághelyzetben lévő várandós anya az a válsághelyzetben lévő várandós anya, aki nyilatkozata szerint állapotát környezete és hozzátartozói előtt titokban szándékozik tartani.

A Családszolgálat és Gyermekjóléti szolgálat a válsághelyzetben lévő 18 év alatti várandós anyát gondozza, tájékoztatja az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról, segíti a támogatásokhoz, ellátásokhoz való hozzájutásban, szükség esetén intézi a családok átmeneti otthonába való bejutást, személyes segítő kapcsolat keretében közreműködik problémái rendezésében. Amennyiben a várandós anya a születendő gyermeke felnevelését nem vállalja tájékoztatást kap az örökbeadás lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgálat és a védőnő haladéktalanul tájékoztatták egymást, ha a várandós anya válsághelyzetben volt.

A védőnők a 2021 évben 187 fő várandós anyát gondoztak, ebből veszélyeztetett 60 fő. A veszélyeztetettség lehet egészségügyi, szociális ok, vagy a kettő együtt. Csecsemőkorban a koraszülés, veleszületett szív és vesebetegység, szociális háttér: a leggyakoribb veszélyeztető ok. A későbbiek során a felső légúti krónikus betegségek-allergiák, asztmák, anyagcsere problémák, testi fejlődésben való elmaradottság, elhanyagolás a leggyakoribb ok.

Egyre nagyobb probléma, hogy a szociálisan veszélyeztetett várandós anyák egyáltalán nem, vagy későn jelentek meg a kötelező vizsgálatokon. Még akkor sem mentek el a javasolt vizsgálatokra, ha az utrahang vizsgálatok problémát észlelnek. A vizsgálatok elmaradását anyagi okokkal magyarázzák.

Gondot okoztak a felülöllen családtervezések, a nem kívánt terhességek, amelyek az esetek nagy részében művi abortusszal végződtek. Ezek megelőzése érdekében önkormányzati segítséggel, több alkalommal szereztek be intrauterin fogamzásgátló eszközöket, amelyek a szociálisan rászoruló nőknek kerültek, ill. kerülnek felhelyezésre.

Problémát jelent az is, hogy a gondozásra jelentkező várandós anyák egy részének nincs Nyírbátorban bejelentett lakhelye, de a védőnőnek az életvitelszerűen itt tartózkodókat is gondozni kell. Hiányoznak az okmányok, majd a gyermekük megszületését követően történt családi jogállás rendezése után a gyermek okmányai (TAJ kártya, lakcímkártya) nem kerülnek kicserélésre.

4.1.4. A családjából kiemelt gyermek családjának gondozása.

2021 évben nevelésben 51 gyermek volt, utógondozói ellátásban nem volt gyermek.

A nevelésbe vett gyermekek száma az elmúlt évinél (55) kicsivel alacsonyabb volt. A gyermekek több mint felének a verszerinti családjukkal alig volt kapcsolata, ez a szülők szociális és anyagi gondjaival függ össze. Az önkormányzat szociális rendeletere alapján a szülők segítségével részesíthetők a nevelésbe vett gyermekükkel való kapcsolattartás elősegítése érdekében, de elmondható, hogy ezt a támogatást csak kevesen veszik igénybe.

A törvényben előírtak szerint évente a gyámhivatal felülvizsgálatot végző. Ennek eredményességéről - a szülők együttműködésének hiánya miatt - csak ritkán számolhatunk be.

4.1.5. Jeizőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai:

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a 2021-es évben egy alkalommal tartott, vagy vett részt szakmaközi megbeszélésen, tekintettel a veszélyhelyzetre.

A gyermekvédelem fontos intézménye a **Védőnői Szolgálat** is, mely 2016.01.01. napjától a Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának önálló szakmai egységként működik, de tevékenysége önmagában is szükségképpen hozzájárul a gyermekjóléti megteremtéséhez.

Nyírbátor Városban 2021 évben az élve születések száma 137 fő volt, közülük 7 koraszülött. Ebben az évben sajnos volt két csecsemőhalál is, a halál okaként tüdőgyulladás és keringési elégtelenség szerepelt.

A egyes körzetek miatt valamennyi védőnő dolgozik a város oktatási intézményeiben is, tapasztalatuk, hogy az alapfokú oktatási intézményekben is egyre növekszik a magatartási problémákkal küszködő gyerekek száma, amely meghatározza a velük foglalkozó szakemberek munkáját. A magatartási, szocializációs problémák okai a családi kapcsolatok, a családi összetartó erő gyengülésében, romlásában keresendők.

A 2020-ban kialakult járványhelyzet miatt a védőnői szolgálatnál is változások következtek be, amelyet a gondozottak elemé nehezen fogadtak el, de néhány hét alatt megértették, hogy a védőnői munkában bekövetkezett változások (látogatások gyakoriságának csökkentése, tanácsadási rend átalakulása, időpontra történő megjelenések, kötelező maszk használat és kézfertőtlenítés stb) mindannyiunk érdekeit szolgálja. Az alkalmazott eljárásrendet a gondozottak később megszokták, és megértették, hogy a járványhelyzet miatt nem maradhatnak el védőoltások vagy korhöz kötött kötelező vizsgálatok. A státuszvizsgálati értesítők kézbesítésében nagy segítséget jelentett számukra a „Nő az esély” pályázatban résztvevő kollégák hatékony közreműködése.

Örömmel tapasztalták, hogy a járvány ellenére az év folyamán nem volt nagyobb számú oltáselmaradásuk vagy több hónapos indokolatlan státuszvizsgálati elmaradás sem.

A kolléganők az év folyamán az alábbi esetekben írtak jelzólapot:

- gyermekágyas esetén 1 főnél
- várandós esetében 16 főnél
- 0-7 éves gyerekek esetén 37 főnél
- növédelem esetén 1 főnél

Általános tapasztalat a kolléganők részéről, hogy a járványhelyzet alatt a gondozottak fokozottan igényelték a védőnők tanácsait, tanácsadásokon vagy családlatogatásokon való jelenlétét is. Szeptemberben, az iskolakezdetést követően végzett iskolai tisztaságvizsgálaton azt tapasztalták, hogy az előző évekhez képest stagnált a serkés és teljes tanulók száma, de sajnos annak ellenére, hogy még teljítő szert is tudtak adni, még a rövidebb hajú gyerekek hajának rendbe tétele is több hétre került a szülők számára.

4.1.6. A gyermekjóléti szolgálatat működtetésének tapasztalatai:

- A családok lakókörnyezete- és személyes higiéniája pozitív irányba változott, ez köszönhető a rendszeres családlatogatásoknak, illetve a mosodai program széles körű igénybevételeinek. A rászorulókat egyre nagyobb számban veszik igénybe a Közösségi Pontban elérhető tisztálkodási lehetőségeket.
- 2021-ben sem volt szükség a családi pótlék természetben történő nyújtására, ugyanis ez azt bizonyítja, hogy a családsegítők és esetmenedzserok a családok érdekében hatékony munkát végeznek.
- Sikerként értékeljük továbbá a jeizőrendszeri tagokkal kialakított hatékony, jó együttműködés elmélyítését és fenntartását.
- A hatékony, összehangolt munka ellenére a településünkre továbbra is jellemző az anyagi, szociális, mentális problémák fokozott megjelenése. Az anyagi nehézségekkel küzdő gondozottainknak nagy segítséget jelent az önkormányzattal kapott tűzifa, gyógyszer és rendkívüli segély.
- Egyre nagyobb negatív tendenciát mutat az anyagi problémák mellett, a szülők gyermekeik nevelésénél a nem megfelelő nevelési módszer, mely a kényeztetés, ráhagyás, az érzelmi elhanyagolás és a következtelenség. Ezekre a gyermekekre a végletek és a végletek feszegetése a jellemző. Sajnálatos módon emelkedett a pszichológiai kezelésre szoruló gyermek száma, devianviselkedés miatt.
- Családon belüli erőszakról, bántalmazásról csak kevés esetben érkezik jelzés.
- Sajnos Nyírbátorban egyre több fiatal használ ludatimodító szereket, ennek visszaszorítása nemcsak a Szolgálatunknak, de az egészségügyi intézményeknek is kihívást jelent.
- A bántalmazás főleg a szülők között történik, a legtöbb esetben a kiskorú is jelen van a bántalmazás előkövetésekor, amit mi tehetünk, a veszélyeztetettség függően alapeljárásban vagy védelemben vétel keretein belül gondozásba vesszük a gyermeket. Bántalmazás tényének a jelzése minden olyan személynek a kötelessége, aki észleli, a bántalmazást- ez lehet fizika - érzelmi-érzelmi - szexuális jellegű

4.1.7. Jövőre vonatkozó javaslatok és célok, feladatok meghatározása:

- Továbbra is fontosnak tartjuk az észlelő és jeizőrendszer tagjaival már kialakított jó kapcsolat fenntartását. Ennek érdekében ebben az évben is tervezzük szakmaközi megbeszélések tartását pl a házi orvosokkal, a gyermek házi orvosokkal, Nyírbátori Járási Hivatal munkatársával, rendőrséggel, óvodákkal, iskolákkal, védőnőkkel stb.
- Továbbra is fontosnak tartjuk a gondozásunkban lévő családok megfelelő segítségét a szociális munka hatékony alkalmazásával
- A család –és gyermekvédelem területén nagyon fontos feladat a prevenció. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni a szabad idő hasznos előlítésére, életvezetési tanácsadás, és hatékony bűnmegelőzési programok szervezésére.
- A közös családlatogatások nagyobb számban történő alkalmazását.

4.2. Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátása Nyírbátorban, a bölcsődében, óvodákban, az iskolai napközben és lehetőség szerint nyári játszóházban valósulnak meg.

Bölcsődénk 2015.09.01-től Nyírbátor Város Szociális Szolgálat Napsugár Bölcsődei Intézményegység néven, közös igazgatású önálló szakmai egységként Önkormányzati fenntartás alatt működik, Nyírbátor, Zrínyi út 48. szám alatti telephelyen.

A Bölcsődében egy gondozási egységen belül két csoport működik 24 férőhellyel.

Gyermeklétszám adatai a 2021-es évben:

Engedélyezett férőhelyek száma: 48 fő
A bölcsődét igénybe vevő gyermekek száma az év folyamán: 86 fő
Óvodai nevelésbe látzott gyermekek száma: 31 fő
Új felvételeiben részesült gyermekek száma: 45 fő

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma: 2 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: 0 fő
Családban tartósan beteg gyermeket nevelnek: 1 fő
Három vagy többgyermekes család gyermeke: 13 fő
Egyedül neveli a gyermekét: 0 fő

A Nyírbátori Óvoda 2015. 09. 01. napjától 2019. 08. 31. napjáig **Nyírbátori Meseház Óvoda**, majd **Nyírbátori Kerekasztal Óvoda** néven működött, 2019. 09. 01-től a **Báthory Anna Református Óvoda** is megkezdte működését, majd 2020. szeptemberétől a Báthory István Katolikus Óvoda. Két Tanítási Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium is 3 óvodai csoporttal működött, így 3 intézmény látta el az óvodai nevelési feladatokat Nyírbátorban.

Óvodába járó gyermekek száma (Nyírbátor):	545 fő
Báthory Anna Református Óvoda (Fáy A. u.)	132 fő
Kerekasztal óvoda (iskola u.)	164 fő
Nyírmékké tagóvoda (József A. u. 7.)	88 fő
Százszorszép tagóvoda (József A. u. 17.)	87 fő
Báthory István Katolikus Óvoda	74 fő

5. ábra: A nyírbátori óvodákba járó nyírbátori óvodások létszáma (2021.)

2010 decemberétől városunkban egyéni vállalkozó működött **Családi bölcsődét 7+5** férőhellyen.

A demográfiai adatok és az igények ismeretében megállapítható, hogy városunkban az óvodai férőhelyek száma lehetővé teszi, hogy minden óvodai felvételi kérelem teljesíthető.

Az általános iskolákban az egész napos oktatás, a napközis ellátás az alsó tagozatos tanulók számára biztosított, a felsős tanulók menzai, a középiskolások kollégiumi ellátást igényelhetnek.

4.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozását, - a szülő kérésére vagy beleegyezésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi körülménye, életvezetési problémája (stb.) miatt a szülő a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani. A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkét hónapig tart. Nyírbátorban **2021 évben átmeneti gondozásra nem került sor.**

Nyírbátor Város Önkormányzatának a Magyar Vöröskereszt Szabolcs- Szatmár- Bereg Megyei Szervezete NYITOTT- Ház Anya- Gyermekek Segítőóthonával van ellátási szerződése, szükség esetén a gyermekek ide kerülnek elhelyezésre.

4.4. Gyámhatósági intézkedések:

2013. január 1-től a jegyzői gyámhatósági feladatok a járási hivatalokhoz kerültek át, így Nyírbátor területén ezt a tevékenységet a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyírbátori Járási Hivatala látta el. Az átfogó értékelés külön részét már nem képezi a gyámhatósági intézkedések bemutatása, de – tekintve, hogy ezen intézkedések hatása a Gyermekjóléti Szolgálat működését is

nagymértékben befolyásolja – ebben a részben indokoltak látszik a hatóság éves munkájának összegző ismertetése.

4.4.1. Védelemben vételi:

Nyírbátor településen 2021. évben védelemben vétel hatálya alatt álló kiskorúak száma: **64 fő**

A védelemben vételt indokoló veszélyeztetettséget az alábbi problémák jelentették:

- 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás (19 fő)
- szociális-, higiénés-, illetve anyagi problémák, (27 fő)
- deviáns életvitel, a gyermek által elkövetett bűncselekmények (18 fő)

A védelemben vétel során a **gyámhatóság a gyermeket és szüleit kötelezi a társadalom által elfogadott viselkedési normák betartására, illetve kötelezi a nemkívánatos életvitel, magatartás megszüntetésére**, melyben a gyermekjóléti központ eszményszere a gyermekjóléti **szolgálat munkatársával együttműködve segíti a családtagokat.**

A gyámhivatal minden beérkező jelzés esetén köteles hivatalból lefolytatni a védelemben vételi eljárást. A Szolgálat családgyámogatója készíti a környezetanalízist, szerzi be a pedagógiai jellemzést és a gyermek egészségi állapotára vonatkozó tájékoztatást. A Központ eszményszerevel együttműködve lesznek javaslattal, részt vesznek a családdal együtt a gyámhivatal tárgyalásán. A gyámhivatal által előírt feladatok tekintetében közösen készítik el a gyermek gondozási-nevelési tervét. A Szolgálat családgyámogatója a szolgálati feladatokat látja el, az eszményszere pedig a feladat teljesítését és annak határdejét ellenőrzi, illetve a felülvizsgálat keretében tájékoztatja a családot és a gyámhivatalt az elért eredményről vagy azok hiányáról.

A gyámhivatalhoz 2021 évben Nyírbátorból 19 jelzés érkezett, így ez a Szolgálat és a Központ részéről sok környezetanalízist és javaslattajárást, személyes megjelenést, egyéni gondozási-nevelési tervet, családtárgyalást és felülvizsgálati javaslat elkészítést jelentette.

4.4.2. Ideiglenes Fatályú elhelyezés:

Nyírbátorban 2021 évben **5 gyermek** lett ideiglenes hatállyal elhelyezve.

Az azonnali Kiemelések esetében a gyámhivatal gondoskodik a gyermekek gondozási helyre való beszállításáról, melyhez a Rendőrség segítségét kell kérni, és amelyet a Rendőrkapitányság minden alkalommal biztosított.

4.4.3. Igazolatlan óvodai/iskolai hiányzásokkal összefüggő hatósági intézkedések:

A gyámhivatal az 50 igazolatlan órát meghaladó hiányzás miatt a családi pótlék szüneteltetését **5 fő** esetében kezdeményezte a Szabolcs-Szatmár-Bereg Kormányhivatal Családámogatási Osztályánál.

Nyírbátorban minden hiányzó 16 év alatti, így esetükben a szüneteltetés kezdeményezésével egyidejűleg a gyámhivatal védelemben vételi eljárást folytatott le. A gyámhivatalnak nincs megítélési jogköre, a gyermek védelemben vételét el kell rendelni, ehhez azonban le kell folytatni a korábban részletezett eljárást.

Az utóbbi években a családi pótlék szüneteltetésével kapcsolatban egyre erőteljesebben érzelhető, hogy a fő bevételi forrás már nem ez az ellátás képezi, sem ennek szüneteltetése, sem pedig a védelemben vétel nem jelent visszatartó erőt a hiányzások számának mérsékléséhez.

4.4.4. Családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása:

Nyírbátorban az előző évekkel ellentétben, a **2021-es évben nem volt szükség a családi pótlék természetben történő nyújtásának elrendelésére**, ugyanis a Szolgálat munkatársai minden elérhető támogatás és ellátás igénybevételeiben segítenek a családoknak.

4.4.5. A megelőző pártfogás elrendelése:

Nyírbátorban 2021-ban megelőző pártfogás elrendelésére 3 kiskorú esetben került sor. Több esetben a bűnmegelőzési szempontú kockázatelemelésben közepes fokú veszélyeztetettséget állapított meg a pártfogó felügyelői szolgálat. Ezekben az esetekben a védelemben vételi eljárás és a védelemben vételi elrendelése mellett mellőzhető volt a megelőző pártfogás elrendelése, azonban a mellőző döntéseket fél év múlva a gyámhivatalnak felül kell vizsgálnia.

5. A felügyeleti szervek által végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai:

2021 évben a COVID-19 vírus miatt elrendelt veszélyhelyzet miatt a felügyeleti szervek szakmai ellenőrzést nem végeztek a nyírbátori gyermekvédelmi intézményeknél.

6. Jövőre vonatkozó javaslatok és célok meghatározása:

- Új szolgáltatások, programok bevezetésével segíteni kell a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, a hátrányok leküzdését. A preventív célzatú tevékenységek között kiemelt feladatot jelent olyan új szolgáltatások bevezetése, amely a hátrányos helyzetű gyermekek és családjuk életkörülményeit pozitív irányban változtat vagy szabaddíjuk hasznos elöljárásában segítséget nyújt. A programok költségét pályázatokból, adományokból, felajánlásokból tervezzük.
- A gyermekvédelemben dolgozó pedagógusoknak olyan képzéseket, tréningeket kell szervezni, melyek konkrét témákat feldolgozva, új módszerekkel ismertetik meg őket, s ez által bővíti pedagógiai eszköztárukat.
- Továbbra is központonban kell, legyen a törvények betartása és betartatása, különös tekintettel a tankötelezettség teljesítésére.
- Az észlelő-jelzőrendszer működése terén határozottabb és még hatékonyabb együttműködés szükséges, különös tekintettel a gyermekorvosokra és a háziorvosokra, s bevonva a családszolgálatot is.
- Szükségesnek tartanánk életvezetési, gyermeknevelési tanácsadások szervezését, népszerűsítését, ismeretterjesztő, felvilágosító filmek rendszeres vetítését az iskolákban, és a kisebbségi képviselők aktív közreműködésével a Közösségi Házban is.
- A gyermekek helyzeteinek javítása érdekében szükséges a problémás családok gyakoribb látogatása a gyermekvédelem szakemberei által.
- Azokban a családokban, ahol a szülők alkoholisták életmódot folytatnak, vagy a játékszenvedély folytán a családi jövedelme elűszik, s ennek következtében a gyermekek elhanyagoltak, alultápláltak, célszerű a természetbeni támogatások formájában megszervezni segítségnyújtásukat.
- A gyermekek drogfogyasztásának elkerülése érdekében továbbra is fontos az iskolai felvilágosító tevékenység, akár egészségnevelési órák tartásával, s szakemberek bevonásával.
- A gyermek és fiatalkori bűnmegelőzés érdekében további hatékony bűnmegelőzési programok szervezése szükséges.

Továbbra is fontos, hogy a városban dolgozó szakemberek mindent tegyenek meg a maguk területén annak érdekében, hogy a településünkön élő gyermekek legalább a velük foglalkozó szakemberektől kapják meg azt a megfelelő odafigyelést, törődést, és megfelelő hozzáállást, amellyel életük könnyebbé tehető.

7. Bűnmegelőzési program főbb pontjainak, valamint a gyermekkorú és a fiatalkori bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása:

7.1. A Bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása:

Nyírbátor Város Önkormányzata által elfogadott BŰNMEGELŐZÉSI KONCEPCIÓ meghatározza a bűnmegelőzési célokat és prioritásokat:

- **Általános-,** hosszú távú cél: az objektív biztonság és szubjektív biztonságérzet közelítése és javítása, a bűnözés csökkentése Nyírbátor város területén.

- **Középtávú cél:** A közösségi bűnmegelőzés rendszerének kiépítése, partnerségi viszony megteremtése az önkormányzat, a rendészeti szervek, a helyi intézményi struktúra, a gazdasági élet helyi szereplői, lakossági és civil szervezetek, valamint a lakosság minél szélesebb rétege között.
- **Rövid távú cél:** Nyírbátor város közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepciójának aktualizálása, 2022-re vonatkozó cselekvési programok részletes kidolgozása. Az akkut problémák, krízisek gyors kezelése azért, hogy a szubjektív biztonságérzet javuljon. A bűnmegelőzésben résztvevők körének megállapítása, a feladatok koordinálásával megbízott, felhatalozott szerv (pl. bizottság), vagy felelős személy kijelölése.

Prioritások

- **A közterület rendjének fenntartása:** A közterületen történő bűncselekményeket a lakosság közterületi érzékelt, és védekezői lehetőségei korlátozottak. Egyik legfontosabb feladat a közterületek és nyilvános helyek rendjének biztosítása azért, hogy az emberek biztonságban érezzék magukat.
- **Gyermekek- és fiatalkori bűnözés csökkentése:** A korosztály célirányos preventív nevelésével a bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése.
- **Családon belüli erőszak megelőzése, megtörtént esetek megfelelő kezelése:** Az erőszakos családban felnövő gyermekekben az erőszakra való hajlam átöröklődik. Az ilyen jellegű bűncselekmények körében a látenciát csökkenteni kell.
- **A droghasználat és kábítószer bűnözés kezelése, megelőzése:** Törökíteni kell a droghasználat mértékének felmérésére, a használati szokások feltérképezésére és ez alapján meg kell határozni a beavalkozások módját.
- **Idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése:** Az időskorúak potenciális célpontjai lehetnek a bűnelkövetőknek, életkoruk és kiszolgáltatottságuk miatt a zsebesek, csalók, besurranók áldozatai.
- **Áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés:** Segíteni kell az állami és civil áldozatvédelmi lehetőségek elérését, koordinálni a veszélyeztetett lakosok tájékoztatását.
- **A közbiztonság javításához szükséges minimális rendőri jelenlét biztosítása:** Lehetővé teszi a rendőri jelenlét biztosítását a városban szolgáló rendőrkapitányság tevékenységét.

A koncepció a megelőzés eszközeit is rögzíti: Nyírbátor Közbiztonságáért Közalapítvány Kuratóriumának megújításával biztosítja, hogy az megvalósítsa az alapító Önkormányzat által meghatározott célt: a bűnözés visszaszorítását, elsősorban a bűnözéshez vezető okok feltárásával, megelőzésével, a város látszalmáinak önvédelmi képességének kifejlesztésével, megerősítésével.

A Közalapítvány közreműködésével folyamatosan működtetni szükséges egy közbiztonsági és bűnmegelőzési munkacsoportot rendőrség, polgárőr szervezet, önkormányzat, és kistérségi-járási szociális ellátó rendszerhez tartozók (Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, védőnők, Pedagógiai Szakszolgálat), gyermekvédelmi rendszer tagjai, oktatás- és ifjúságvédelem intézményei, kisebbségi önkormányzat képviselője, kulturális, szórakozási és sport célt szolgáló szervezetek és az egyháziak képviselőinek közreműködésével

A felállítandó munkacsoport - az állapítható mérés alapján - határozza meg konkrét cselekvési tervet. A tevékenységet legalább negyedévente értékelje, az intézkedések megvalósulásának helyzetét elemesse, amelynek során folyamatosan fel kell látni a változásokat és aktualizálni a feladatokat.

A koncepció külön fejezetben szól a rendőrséggel való együttműködésről.

Véleményezés, tájékoztatás: A települési önkormányzat képviselő testületét a Rendőrségről szóló törvényben meghatározott esetekben véleményezési jogosultság illeti meg. A rendőrkapitány személyesen vagy képviselője útján évente beszámol a rendőrkapitányság illetékességi területén működő települési önkormányzat képviselő-testületének a település közbiztonsági helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről és az azzal kapcsolatos feladatokról.

Együttműködés: A települési önkormányzat szerződést köthet az illetékességi területükön működő rendőrkapitánysággal, a helyi közbiztonságot érintő feladatok ellátása, a rendőrség az önkormányzat tevékenységének összehangolása, az illetékességi területen működő rendőri erők bővítésének és fejlesztésének elősegítése érdekében.

Az együttműködés adatszolgáltatást, informatikai kapcsolatokat, eljárások segítését, közös ügyfélszolgálat vagy fogadó órák megszervezését, elkövetési trendek értékelését stb. foglalja magában.

Támogatás: a képviselő-testület és a polgármesteri hivatal a helyi közösségek védelmében álljanak ki a határozottan és jogszerűen fellépő rendőrség mellett, amely nem csak szóban, hanem materiálisan is megnyilvánulhat.

Az önkormányzat lehetőségéhez mérten anyagilag is támogatja a rendőrkapitányságot és a bűnmegelőzés érdekében szerveződött civil szervezeteket, a fokozottabb közterületi jelenlét megvalósítása érdekében.

7.2. A gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása:

7.2.1. A pártfogó felügyelő beszámolója:

Nyírbátorban a fiatalkorúak pártfogó felügyeletét Szondiné Oláh Mária pártfogó felügyelő látta el. 2021-ben 9 esetben készített környezettanulmányt, mindegyiket fiataloknál ügyében:

Lopás: 3 esetben
Garázdaság: 3 esetben
Testi sértés: 2 esetben
Gyermekepornográfia: 1 esetben

Pártfogó felügyelő vélemény készítésére 4 esetben került sor:

Lopás: 1 esetben
Garázdaság: 3 esetben

A Nyíregyházi Járási Ügyészség védelemelés elhalasztását megelőzően mindig kér szakértői véleményt. A fiatalok számára az ügyész külön magatartási szabályt kíván előírni, mely többnyire iskolával kapcsolatos kötelezettség.

A feltételes szabadságra bocsátottak ügyében 2014 július hónapját törvényi rendelkezés értelmében már nem az igazságügyi Szolgálat pártfogó felügyelője a végrehajtásban illetékes. A feladatot a büntetés-végrehajtási intézetekben dolgozó börtönpártfogók látják el, akik a megye két bv. intézetében tartanak ügyfelfogadást (Megyeri Bv. Intézet Nyíregyháza Gubányi Mihály, Kovács Sándor, Tiszalóki Bv. Intézet Garbera András).

Megállapítható, hogy a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények egy része a lopás, de jelentős a garázdaság is. Ezek hátterében gyakran szociokulturális problémák állnak.

7.2.2. A rendőrség beszámolója:

A Nyírbátori Rendőrkapitányság tájékoztatása alapján Nyírbátor városban **családon belüli erőszakkal kapcsolatos bűncselekmények ügyében 161 eljárás indult.**

A gyermekkorú személyek sérelmére elkövetett bűncselekmények és egyéb jogsértések elemzése során az alábbi magatartások voltak a jellemzőek:

Veszélyeztetés: A gyermek alapvető fizikai vagy pszichológiai szükségleteinek tartós elhanyagolása, vagy a gyermek bántalmazása.

Elhanyagolás: Minden olyan mulasztás, vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza a szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Fajtai:

- **Érzelmi elhanyagolás:** Az érzelmi biztonság, az állandóság, a szerethetőség, a gyermek érzelmi kötődésének átírása, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, lármádó magatartás, többnyire az anyával szemben.
- **Fizikai elhanyagolás:** Az alapvető fizikai szükségletek, feltételek hiánya, gyermek védelmének elmulasztása, orvosi ellátás késleltetése, orvosi utasítás be nem tartása, védőoltás elmulasztása.
- **Oktatási, nevelési elhanyagolás:** Az iskoláztatási kötelezettség elhanyagolása, speciális képzési, fejlesztési szolgáltatások igénybevételeinek elutasítása.

Az elkövetői kört tekintve a családon belüli erőszak tekintetében a cselekmények 85%-át felnőtt férfiak követik el. A női elkövetők esetében kb. 50% kiskorú veszélyeztetése miatt indult eljárásból került ki. A 18 éven aluli sérültek számának kb. 80%-a ezen bűncselekmény áldozata, hiszen az elkövetők általában kettő vagy annál több gyereket nevelnek.

A kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények (18) zöme tartás elmulasztása és kiskorú veszélyeztetése. Ezek tipikusan kiskorú sérelmére elkövetett cselekmények.

Az is megfigyelhető tény, hogy a családon belüli erőszakkal érintett, volt vagy femálló párokban az erőszak visszatérően jelentkezik, ezen esetek egy részében egy idő után az áldozat is elkövetővé válhat, a felek kölcsönösen követnek el bűncselekményeket egymás sérelmére. Az ilyen családokban fokozott a veszélye a kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény megvalósulásának.

Kiskorú veszélyeztetése miatt indított eljárások okai az iskolai oktatástól való tartós távollmaradás, illetve elsősorban rendőri intézkedések, nyomozások kapcsán feltárt egyéb veszélyeztető magatartások. A Gyámhivatal felé a szükséges tájékoztatásokat megtették, ideiglenes távollattásra 55 esetben került sor ebből 11 fő volt gyermekkorú személy.

8. A települési Önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése:

Nyírbátor Város Önkormányzata a gyermekjóléti, gyermekvédelmi alap, kötelező, vagy vállalt feladatait saját fenntartású intézmények, illetve országos intézmények útján látja el. A civil szféra részvételre a szolgáltatások megvalósításában egyre jelentősebb számban jelenik meg. Városunkban 2007 évtől egy fogyatékos gyermekek, felnőttek és családjaik segítségét felvállaló **Egyenlő Esélyért Egyesület** (Nyírbátor, Báthori u. 24.) működik, és a **Vöröskereszt helyi szervezete** is részt vállal különösen a beteg és a szegény gyermekek segítségével, a **Mini-Manófalva Egyesület** családai bölcsődét üzemeltet.

Az Önkormányzat a jövőti hátró alaktításában és működtetésében számít a civilek részvételére. Így a városban működő egyházak, nyugdíjas szervezetek, ifjúsági szervezetek, Vöröskereszt, a Málta Szeretetszolgálat, alapítványok és egyéb civil segítők aktív közreműködésére, akik jelen vannak a Szociálpolitikai Kerekasztal ülésen, tagjai az észlelo-jelzőrendszernek, s partnerként vesznek részt a pályázati és egyéb programok megvalósításában.

Nyírbátor, 2022. május 05.

Mellékletek

1. melléklet

A születések számának alakulása 1990-től:

Év	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Fő	171	158	191	155	179	177	163	144	158	134	186	172	147	121	143	167

Év
 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 || Fő | 156 | 135 | 162 | 131 | 101 | 117 | 130 | 122 | 128 | 142 | 110 | 133 | 110 | 118 | 123 | 137 |

1. számú táblázat. A születések számának alakulása Nyírbátorban

Év	Kedvezményre jogosultak (december 31. napján)	Egyszeri pénzbeli ellátásban részesültek száma (augusztus)	Egyszeri pénzbeli ellátásban részesültek száma (áprilisban)	Egyszeri pénzbeli ellátásban részesült (november)	Támogatás éves összege
2011	1369 fő	1327 fő	1339 fő	1339 fő	15.462.800,- Ft
2012	1318 fő	1353 fő	1339 fő	1339 fő	15.613.600,- Ft
2013	1231 fő	1278 fő	1268 fő	1268 fő	14.766.800,- Ft
2014	1145 fő	1165 fő	1155 fő	1155 fő	13.456.000,- Ft
2015	1093 fő	1101 fő	1074 fő	1074 fő	12.615.000,- Ft
2016	1012 fő	1057 fő	1025 fő	1025 fő	12.075.600,- Ft
2017	940 fő	951 fő	944 fő	944 fő	12.236.500,- Ft
2018	834 fő	852 fő	836 fő	836 fő	10.736.000,- Ft
2019	757 fő	791 fő	768 fő	768 fő	9.969.000,- Ft
2020	659 fő	712 fő	675 fő	675 fő	8.845.000,- Ft
2021	784 fő	775 fő	784 fő	784 fő	10.779.000,- Ft

2. számú táblázat. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült gyermekek száma

Év	Pénzbeli támogatás	Természetbeni támogatás		
		Gyógyszer	Szemüveg	Egyéb
2011	115 fő 729.725 Ft	199 fő 940.905 Ft	33 fő 219.610 Ft	-
2012	79 fő 489.385 Ft	262 fő 1.266.052,- Ft	31 fő 213.100,- Ft	-
2013	107 fő 749.875,- Ft	172 fő 767.890,- Ft	22 fő 152.775,- Ft	41 fő 247.925,- Ft
2014	6 fő 45.000,- Ft	157 fő 730.665,- Ft	37 fő 204.210,- Ft	47 fő 251.055,- Ft
2015	5 fő 60.000,- Ft	161 fő 884.890,- Ft	30 fő 224.200,- Ft	34 fő 196.760,- Ft
2016	3 fő 30.000,- Ft	215 fő 1.252.320,- Ft	26 fő 185.500,- Ft	9 fő 56.420,- Ft
2017	1 fő 10.000,- Ft	184 fő 1.169.175,- Ft	20 fő 154.000,- Ft	-
2018	0 fő	174 fő 1.113.910,- Ft	21 fő 167.500,- Ft	-
2019	0 fő	172 fő 1.130.580,- Ft	25 fő 220.000,- Ft	-
2020	0 fő	143 fő 920.785,- Ft	9 fő 90.500,- Ft	-
2021	0 fő	0 fő	13 fő 129.000,- Ft	-

3. számú táblázat. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban és önkormányzati segélyben/települési támogatásban részesült gyermekek száma

20

2. melléklet

Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a megyei kirendeltség számára, a Gyvt. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez

I. A települési önkormányzat által készített átfogó értékelés tartalmi követelményei:

- A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira.
- Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kerelmekre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekékeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
- Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, vészhelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek rapszombi ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen gyermekvédelmi prevenciók elvégzése szükséges a problémák hatékonyabb kezelése érdekében).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bünelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bünelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

21